

ΠΑΙΧΝΙΔΟΛΕΞΑ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σχεδιασμός-Συντονισμός: Χαρά Ανδρεΐδου

Συνθηματικές φράσεις

Οι μαθητές μας θα αποδεχθούν με ενθουσιώδη τρόπο την εφαρμογή της μεθόδου εάν την αντιμετωπίσουν ως παιχνίδι. Βασική τεχνική για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η καθιέρωση συνθηματικών φράσεων για κάθε τύπο δραστηριότητας. Στο σχετικό κεφάλαιο δίνω κάποιες δικές μου προτάσεις. Για παράδειγμα, «Πες το αλλιώς» όταν ζητούμε από τα παιδιά συνώνυμα ή και περιφραστική περιγραφή ενός όρου, «Ανάλυσέ το» για τις σύνθετες λέξεις, «Ρολάρουμε» για παιχνίδια ρόλων κ.ο.κ. Οι φράσεις αυτές σταδιακά γίνονται **σλόγκαν** και συμβάλλουν ουσιαστικά στη θετική ανταπόκριση των μαθητών μας στην εφαρμογή της μεθόδου. Μάλιστα, η εξοικείωση των παιδιών με τον κώδικα αυτό βοηθά στην άμεση ανταπόκρισή τους στο κάλεσμά μας, χωρίς χρονοτριβή και με θετικό πρόσημο.

Ένταξη στη ρουτίνα της τάξης

Η καθημερινή, συστηματική ενασχόληση με τη μέθοδο καλλιέργειας του προφορικού λόγου βοηθάει τους μαθητές μας να την αποδεχθούν ως μέρος της ρουτίνας της τάξης, να την αναγνωρίζουν και να την περιμένουν, στο τέλος να τη ζητούν και οι ίδιοι ως έναν τρόπο χαλάρωσης από την πίεση της τυπικής διδασκαλίας. Οι δραστηριότητες αυτές δεν αποτελούν ένα συγκεκριμένο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας, σε συγκεκριμένο χρόνο, αλλά **αναδύονται** κάθε φορά μέσα από τα γνωστικά αντικείμενα τα οποία διδάσκονται. Η καθιέρωση των σχετικών δραστηριοτήτων στη ρουτίνα της τάξης ενισχύεται και με την τεχνική που ακολουθεί.

Ενδιάμεσος

Για να ενισχύσουμε τον παιγνιώδη χαρακτήρα των δραστηριοτήτων μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε έναν **ενδιάμεσο ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και τον μαθητή**. Ο ενδιάμεσος μπορεί να είναι ένα κουκλάκι – για τις μικρότερες τάξεις – ή ένας υφασμάτινος κύβος για τις μεγαλύτερες, σε έντονα χρώματα, κάτι ελαφρύ και εύκολο να το πιάσουν τα παιδιά χωρίς κίνδυνο τραυματισμού. Προσέχουμε να μη χρησιμοποιήσουμε λαστιχένιο τόπι ή οτιδήποτε άλλο που να αναπηδά, γιατί θα πάρει

εκείνο τον πρωταγωνιστικό ρόλο και θα διαλύσει τη δραστηριότητα. Καλό είναι ο ενδιάμεσος να έχει ένα **όνομα** που θα το επιλέξουν τα παιδιά και η επίκληση του ονόματός του να αποτελεί το εναρκτήριο λάκτισμα για το παιχνίδι. Επίσης, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τον ενδιάμεσο για **να εισάγουμε τη μέθοδο** των ΠΑΙΧΝΙΔΟΛΕΞΩΝ στην ομάδα, και τότε θα του δώσουμε εμείς ένα ταιριαστό όνομα. Για παράδειγμα, Λεξούλης ή Γλωσσάκος για τις μικρότερες τάξεις, Φανφάρας ή Κύριος Λεξιλόγιος για τις μεγαλύτερες.

Καθολική συμμετοχή της ομάδας

Ο ενδιάμεσος θα μας βοηθήσει επίσης να επιτύχουμε τη συμμετοχή όλων των μελών της μαθητικής ομάδας στις δραστηριότητες. Εάν διαλέξουμε να υλοποιήσουμε τις δράσεις σε εθελοντική βάση, για παράδειγμα «Ποιος θέλει να μου πει...» ή κάτι ανάλογο, το πιθανότερο είναι να έχουμε μια περιορισμένη συμμετοχή. Εάν όμως χρησιμοποιήσουμε τον **ενδιάμεσο**, θα επιτύχουμε καθολική συμμετοχή, και μάλιστα καθοδηγούμενη από εμάς τους ίδιους που γνωρίζουμε τις δυνατότητες και τις ελλείψεις ή ανάγκες κάθε μαθητή μας. Το ίδιο θα επιτύχουμε και αν χωρίσουμε τα παιδιά σε **ομάδες** που θα ορίσουμε εμείς σύμφωνα με τα παραπάνω κριτήρια. Αν δεν χρησιμοποιήσουμε ενδιάμεσο, τότε είτε θα απευθύνουμε τις ερωτήσεις στο σύνολο, για παράδειγμα «Πείτε μου τώρα...» ή σε κάθε παιδί ονομαστικά, όπως «Πες μου, Ελένη...»

Καθιέρωση ημερησίων ή εβδομαδιαίων ορόσημων

Όταν οι μαθητές μας εξοικειωθούν με τη μέθοδο των ΠΑΙΧΝΙΔΟΛΕΞΩΝ μπορούμε να προχωρήσουμε ένα βήμα παρακάτω και να καθιερώσουμε για παράδειγμα τη **Λέξη της μέρας** ή το **Αντικείμενο της μέρας**, όπως επίσης και το **Βίντεο της εβδομάδας** κ.ο.κ. Επιλέγουμε μαζί με τους μαθητές μας τη λέξη ή το αντικείμενο της ημέρας, ας πούμε «εκπαιδευτικός» ή «υδρόγειος σφαίρα» και κάνουμε διάφορες παιγνιώδεις δράσεις, τις οποίες αναφέρω εδώ στο σχετικό κεφάλαιο. Ή επιλέγουμε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή μέσα στην εβδομάδα για την προβολή ενός βίντεο, το οποίο στη συνέχεια επεξεργαζόμαστε με τον αντίστοιχο τρόπο. Επίσης, ορίζουμε μια **ομάδα υπηρεσίας** σε ημερήσια ή εβδομαδιαία βάση, με ένα **διακριτικό** όπως περιβραχιόνιο, κονκάρδα κ.λπ, η οποία μεριμνά για τη συνεχή ενημέρωση του σχετικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος όπως το περιγράφω στην επόμενη ενότητα.

Δημιουργία σχετικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος

Βασικό ζητούμενο στην εφαρμογή της μεθόδου των ΠΑΙΧΝΙΔΟΛΕΞΩΝ είναι να επιτύχουμε την **αυτενέργεια**, την **διάδραση** και την **ατομική έκφραση** των

μαθητών μας. Για τον λόγο αυτό, καλό είναι να δημιουργήσουμε ένα σχετικό περιβάλλον «εγγραματισμού» ως προς την καλλιέργεια του προφορικού λόγου, δημιουργώντας **αφίσες, πίνακες αναφοράς** και άλλες σχετικές κατασκευές, τις οποίες θα κατασκευάζουν τα παιδιά ως αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων που θα δουλεύουμε και στη συνέχεια θα τις αναρτούμε στην αίθουσα. Το σημείο ανάρτησης μπορεί είτε να είναι εμφανές ώστε να το βλέπουν από κάθε σημείο της αίθουσας, είτε προσιτό στα παιδιά για να μπορούν να αλληλεπιδρούν μαζί του. Για παράδειγμα, μπορούμε να αναρτήσουμε σε εμφανές σημείο τις συνθηματικές φράσεις του κώδικά μας ή τον πίνακα επεξεργασίας μιας λέξης με όλες τις επιμέρους ενότητες. Επίσης, μπορούμε να αναρτήσουμε τον πίνακα επεξεργασίας μιας λέξης σε ένα μέρος προσιτό στα παιδιά ώστε να μπορούν να αλληλεπιδρούν μαζί του, προσθέτοντας νέες λέξεις ή φράσεις ή ακόμη και ενότητες, φωτογραφίες και οτιδήποτε σχετικό.

Η δημιουργία μιας γωνιάς στην αίθουσα, που θα ονομάσουμε **ΓΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΟΛΕΞΩΝ** ή όπως αλλιώς, θα βοηθήσει ουσιαστικά στην αυτενέργεια των μαθητών μας στον ελεύθερο χρόνο που πιθανόν έχουν στο πλαίσιο του μαθήματος. Εκεί μπορούμε να αναρτούμε τους προαναφερθέντες πίνακες προς μελέτη και συμπλήρωση, να έχουμε φύλλα εργασίας προς συμπλήρωση, εικόνες, άλμπουμ, καρτέλες και οτιδήποτε άλλο γεννήσει η γόνιμη φαντασία της ομάδας. Ιδανικό θα είναι αν μπορέσουμε να διαθέσουμε έναν **υπολογιστή** γι' αυτήν τη γωνιά, όπου οι μαθητές θα μπορούν να δημιουργούν άλμπουμ, να προσθέτουν, να κάνουν ομαδοποιήσεις, πίνακες και όλα τα σχετικά. Αυτό θα λειτουργήσει ως ένα **επιπλέον κίνητρο** για να ασχοληθούν τα παιδιά με ελεύθερες δραστηριότητες στο πλαίσιο εφαρμογής της μεθόδου που παρουσιάζουμε.